

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zvláštní režim vlastnictví v případě přeložek sítí a podobných položek v rámci veřejných zakázek

Potřeba vybudování přeložky sítě (zejména v elektroenergetice, ale i dalších oblastech, např. plynárenství, teplárenství, či u vodovodů nebo kanalizací) vzniká z mnoha důvodů, nejčastějšími je změna infrastruktury či realizace nových staveb.

Zvláštní režim vlastnictví elektrické, příp. dalších sítí, který je dán energetickým, příp. dalšími zákony, musí být brán v potaz i zadavatelem při zadávání veřejných zakázek, jejichž předmět plnění by se měl dotknout takové sítě, příp. by jejich předmětem plnění mělo být právě vybudování přeložky takové sítě, a to zejména s ohledem na zásady zadávání veřejných zakázek podle zákona o zadávání veřejných zakázek.

Přeložky (elektroenergetických) zařízení

Přeložky (elektroenergetických) zařízení jsou upraveny v § 47 zákona č. [458/2000](#) Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), (dále jen „energetický zákon“). Dle zákonné definice se jedná o dílčí změny trasy vedení nebo přemístění některých prvků zařízení přenosové soustavy a zařízení distribuční soustavy.

Přeložkou zařízení přenosové a distribuční soustavy musí být předmět uzpůsobený k určitému úkonu, je zapotřebí ji odlišovat od vedení, tj. zařízení spojující dvě nebo více zařízení. Přeložka se musí týkat již existujícího vedení nebo zařízení a její existence musí vykazovat znaky trvalosti. Změna se nemůže realizovat v celé trase vedení, ani se nemůže dotýkat všech prvků daného zařízení. Jedná se o dílčí/částecnou změnu ve vztahu ke stávajícím soustavám. „*Předmětem úpravy tohoto institutu je dosažení jiného řešení v rámci stávající trasy vedení nebo lokalizace zařízení.*“ (NSS 10 As 294/2016-29) Z výše uvedeného vyplývá, jak potvrzuje i judikatura, že o přeložku se nejedná v případě, kdy se subjekt domáhá odstranění zařízení, a to z důvodu absence změnového atributu. (NS 22 Cdo 1283/2010)

Dle judikatury Nejvyššího správního soudu je nutno na plánovanou přeložku zařízení nahlížet jako na novou stavbu, na kterou se nevztahuje oprávnění ke stávajícímu vedení. (NSS 10 As 294/2016-29) Nejedná se o změnu či pouhou úpravu stávající stavby, ale o stavbu novou. (NSS 2 As 102/2017-47)

Dle § 47 odst. 2 energetického zákona přeložku zajišťuje vlastník soustavy na náklady toho, kdo potřebu přeložky vyvolal, a to pouze za nezbytně nutné náklady. Dle tohoto zákonného ustanovení je tak jedinou osobou, která je oprávněna realizaci přeložky provést, vlastník zařízení přenosové soustavy a distribuční soustavy. „*Z důvodové zprávy vyplývá, že provedení přeložek je převážně vyvoláno stavební činností jiných fyzických či právnických osob. Jde o zásah, který není z hlediska funkce přenosové (distribuční) soustavy nutný, a proto náklady na jeho realizaci hradí ten, kdo potřebu přeložky vyvolal.*“ [1] Vlastnictví soustavy se po provedení přeložky nemění. Vlastnické právo k zařízení nově vybudovanému ex lege přechází na vlastníka věci původní.

Přeložky plynárenských zařízení

Úpravu přeložek plynárenských nalezneme v § 70 energetického zákona a je téměř totožná s úpravou přeložky zařízení. Výjimkou je věta v odst. 2, která říká že: „*Přeložky zajišťuje vlastník plynárenského zařízení na náklady toho, kdo potřebu přeložky vyvolal, pokud se smluvně nedohodnou jinak.*“

V praxi tudíž dochází k situacím, že přeložku neprovádí vlastník plynárenského zařízení, ale provozovatel distribuční soustavy, který předmětné zařízení provozuje. Přeložka plynárenského zařízení v praxi zpravidla zahrnuje i vybudování zčásti či zcela nových zařízení. Vybudované nebo přemístěné zařízení zůstává ve vlastnictví vlastníka původního plynárenského zařízení.[2]

Přeložky rozvodných tepelných zařízení

Ustanovení § 86 energetického zákona obsahuje úpravu přeložek rozvodových tepelných zařízení, která je totožná s úpravou přeložek zařízení dle § 47 energetického zákona.

Jednací řízení bez uveřejnění

Z výše uvedeného vyplývá, že přeložky nemohou být součástí předmětu plnění „běžných“ veřejných zakázek. Pokud by se tak stalo, zúžil by se okruh možných účastníků pouze na vlastníky zařízení, v případě plynárenského zařízení po dohodě i provozovatele distribuční soustavy, resp. jimi zvolené subjekty. Takové omezení přístupu k veřejné zakázce by bylo v rozporu se zásadou rovného zacházení a zákazem diskriminace. Tyto zásady jsou zakotveny v zákoně č. 134/2016 o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZZVZ“), a tvoří stěžejní rámec v procesu zadávání veřejných zakázek spolu se zásadou transparentnosti a přiměřenosti. Zásadou rovného zacházení rozumíme postup zadavatele, při kterém je zajištěn rovný přístup ke všem dodavatelům, žádný dodavatel nesmí být oproti ostatním zvýhodněn.

Vzhledem ke skutečnosti, že z energetického zákona je jedinou osobou oprávněnou realizovat přeložku její vlastník, nemůže být přeložka součástí plnění „běžné“ veřejné zakázky. Vlastníci těchto soustav by se stali jedinými možnými dodavateli veřejných zakázek a nastalo by tak nepřípustné zúžení a omezení okruhu účastníků. Dle ZZVZ je tedy zadavatel při nutnosti realizace přeložky nucen využít speciální druh zadávacího řízení, takzvané jednací řízení bez uveřejnění.

Jednací řízení bez uveřejnění (dále jen „JŘBU“) je druhem zadávacího řízení s nejmenším stupněm transparentnosti, nedochází totiž k oznámení o zahájení zadávacího řízení. Zadavatel jedná s jedním, příp. více dodavateli, které si sám vybere a osloví. Při jeho aplikaci dochází k omezení hospodářské soutěže, a proto by se k jeho použití mělo přistupovat pouze ve výjimečných případech.

Důvody pro použití jsou v ZZVZ stanoveny taxativně a úplně v 63 ZZVZ. ZZVZ obsahuje obecné podmínky pro použití JŘBU, jež musí být splněny kumulativně. Tyto podmínky je nutno dle výkladu ÚOHS a soudů vykládat restriktivně, tzn. zužujícím způsobem. Vedle obecných podmínek obsažených v § 63 ZZVZ, které se vztahují na všechny druhy veřejných zakázek, stanovuje zákon v § 64 až 66 ZZVZ zvláštní podmínky pro druh veřejné zakázky pro dodávky, služby i stavební práce.

Jednací řízení bez uveřejnění může zadavatel v případě přeložek sítí použít dle § 63 odst. 3 písm. c) ZZVZ, a to v případě, pokud je to nezbytné z důvodu ochrany výhradních práv, včetně práv duševního vlastnictví, a to současně za splnění podmínek uvedených v odst. 4 výše citovaného ustanovení.

Dle odst. 4 výše citovaného ustanovení lze tento druh zadávacího řízení použít pouze za splnění dvou podmínek, a to kumulativně. První podmínkou je nemožnost využít jiného druhu zadávacího řízení než JŘBU a druhou podmínkou je, aby zadavatel nestanovil zadávací podmínky veřejné zakázky s

cílem vyloučit hospodářskou soutěž. Ve vztahu k této podmínce leží na zadavateli důkazní břemeno.

V případě přeložek sítí jsou obě tyto podmínky naplněny, neboť v jiném zadávacím řízení než JŘBU není možné zajistit, aby přeložku sítě realizoval pouze subjekt, kterému to umožňuje energetický zákon, a dále v takovém případě zadavatel nestanovuje takové zadávací podmínky proto, aby vyloučil hospodářskou soutěž, ale proto, aby vyhověl energetickému zákonu.

Závěr

Jednací řízení bez uveřejnění je často kritizováno pro svou netransparentnost a za nadměrné užívání tohoto druhu zadávacího řízení bez reálného naplnění všech v ZZVZ stanovených podmínek.

Z tohoto důvodu jsou na zadavatele kladeny vyšší nároky při prosazení nutnosti tohoto řízení. JŘBÚ proto musí splňovat jak obecné podmínky dané zákonem, tak dvě speciální, výše popsané, podmínky.

V případě přeložek zařízení ve smyslu energetického zákona však o nutnosti použití tohoto druhu zadávacího řízení není pochyb, a to vzhledem k výše uvedeným ustanovením energetického zákona.

Obdobná situace pak panuje u dalších infrastrukturních sítí (vodovodů či kanalizací).

Valerie Lukášová,
právní praktikant

Mgr. Lukáš Pruška,
advokát

LAWYA

[LAWYA, advokátní kancelář s.r.o.](#)

Sídlo:

Tučapy 240
683 01 Tučapy

Kontaktní adresa:
Březinova 746/29
616 00 Brno

Tel.: +420 543 216 310
e-mail: info@lawya.cz

[1] ZDVIHAL, Zdeněk. § 47 [Přeložky zařízení]. In: ZDVIHAL, Zdeněk a kol. Energetický zákon. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2019, s. 833.

[2] ZDVIHAL, Zdeněk. § 47 [Přeložky zařízení]. In: ZDVIHAL, Zdeněk a kol. Energetický zákon. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2019, s. 1373.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)